

s csak szükséglakást kaptam. Kénytelen voltam építkezni. Igaz, kaptam építkezési kölcsönt, de az építkezéssel járó terhek még így is meghaladják teherbíróképességemet. Felsoroltam, hogy mit tettem anyagi nehézségeim leküzdésére. A házépítés céljaira sajátkezűleg lebontottam feleségem tanyai örökségét. Az 1957. évi november 15-én kezdődő építkezésnél a szabadságom és a szabadidőm alatt minden napszámomunkát én végeztem. A tető alá került épületben az összes napszámomunkákat én fogom elvégezni. A fentiekén kívül is mindent elkövetek, hogy családom elkerülje a nélkülözést — írtam beadványomban.

b) Az Ipari Szakmunkásképző Intézetben sikerült heti néhány órában szakrajzot tanítani

A gondviselés küldte hozzám az orosházi Ipari Szakmunkásképző Intézet igazgatóját azzal a kéréssel, hogy intézetében heti 6 óra tanítást vállaljak. 230/1960. szám alatt kértem a Múzeumi Osztály engedélyét, és megindokoltam kérésemet. A múzeumi munkámban elmaradás nincs. Semmiféle más mellékkeresetem, mellékfoglalkozásom, munkavállalásom nincs. Az iskola a múzeum közvetlen szomszédságában van. Az intézettől havi 400 forint illetményt kapnék, ami nagy segítség lenne családom számára. A tanítást engedélyezték. 1963. évi január 17-én a Békés megyei Múzeumok Igazgatóságától kértem engedélyt, hogy a fenti iskolában heti 9 órában taníthassak. Főként szakrajzot tanítottam. A szobafestők és mázólok, valamint a borbélyok és fodrászok szabadkézi rajzóráit tanítottam.

3. Nagy ambícióval végeztem a múzeum nyilvántartási munkáit is

Muzeális tárgy vagy vétel útján vagy ajándékozás révén kerül a birtokunkba. Eleinte a tárgyak nagy részét ajándékozták, mostanság majdnem kivétel nélkül vesszük őket. Legnagyobb része tisztán kerül hozzánk. Azonban nemritkán poros, piszkos állapotban hozzák be. Az első lépés: a tárgyak megtisztítása. A port, pókhálót eltávolítjuk róla. Amikor 9—10 tárgy összegyűl, még gondosabban megtisztítjuk, melegvízben megmosuk, esetleg meg is sűröljük, de nem hófehérre. A tárgyaknak olyan tisztának kell lenniök, mint amilyen tiszták voltak a használatban. Bizony, a fából készült tárgyak egy része szúvas. Az ilyen tárgyat néhány percig megfürdettem forróvízben. Az eredményes védekezés: a restauráló műhelyben kollódiumot fecskendeznek a járatokba. Ez a levegőtől elzárja a rágcáló rovar és elpusztul. A cserépedényeket és az üvegeket nemcsak kívülről, hanem belülről is alaposan megmostuk. A nedves tárgyakat levegőjárta helyen megszárazítottuk. Elég gyakran nagyon kemény bőrtárgyat vagy rozsdás vas-tárgyat kapunk. Ezeknek az orvosa a restauráló műhelyben dolgozó restaurátor. Ez szakszerűen kezeli, puhítja a bőrtárgyakat és rozsdátlanítja a vas-

tárgyakat, majd konzerválja. Igen ám, de nem minden múzeumban van ilyen műhely. Ezek a múzeumok jegyzék kíséretében a kiválogatott tárgyakat elküldik a központi múzeumba, s amikor rákerül a sor, konzerválják. Miután ez lassú folyamat, nem tudtam elnézni, hogy ápolatlanul, gondozatlanul heverjenek nálunk a raktárban a tárgyak. Kényszerűségből a következő eljárásokat alkalmaztam: Felkerestem egy ismerős szíjjártót és megkérdeztem, mivel lehetne a kiszáradt bőrt megpuhítani. Tanácsára Ferkó-olajjal bekentem őket, s szellős helyre kiraktam. Amint a bőr beszívta az olajat, visszatettem őket a helyükre. A rozsdás vastárgyról először drótkéfével ledúrtam a rozsdát, majd egy ruhadarabbal tisztára töröltem. Végül parafinolajjal (kerékpár- vagy varrógépolajjal) bekentem. 3—4 évig megvédi a rozsdától a tárgyakat. Ugyanis a nehezen száradó vékony olajréteg elzárja az oxigén útját, s így a vas nem rozsdásodik. A réztárgyakat pedig — akárcsak a gazdasszonyok — Sidollal kifényesítettük. A textíliát kimostuk. Idők folyamán, különösen raktármeszelés előtt, az összes raktári anyagunkat a fenti módon megtisztítottuk és a leírt egyszerű eljárásoknak vetettük őket alá. Ezután már csak az újonnan bekerült tárgyak rendbehozatalára került sor. Havonta átlagosan 10—12 tárgyat gyűjtöttem, s ennek megtisztítása a napi 4 órás elfoglaltságú takarítóasszonynak sem okozott különösebb gondot.

A második lépés: a leltározás. Ez már némi szakértelmet kíván. A tárgyakat először is meg kell számozni. Ennek általánosan ismert szabályai vannak. Követelmény: abszolút olvasható számokat szabad csak írni. Egy cédulára magamnak is leírom a 9 számjegyet az előírt alakban. Amikor pedig mással leltározattam, elébetettem s megkívántam, hogy olyan számokat használjon. Még a leltározás megkezdése előtt készíték megfelelő számú félkemény-papír cédulát, melyeknek az egyik végét ki is lyukasztom. Erre filettollal felírom a tárgy számát, és a cédulát zsineggel a tárgyra kötöm. Lehetőleg az egyforma tárgyaknak mindig ugyanarra a részére. Így, ha a tárgy számát keresem, önkéntelenül is elsősorban a tárgy megszokott helyére esik tekintetem. Ezután következik a leltározás. A nyomdai úton készült bekötött, számozott leltárkönyv okmány, ezt szabályosan, nagyon olvashatóan, törlés, vakarás, javítás stb. nélkül kell vezetni. Magam is mindig igyekeztem tőlem telhetően szépírással leltározni. A rovatok értelemszerű kitöltésére nem térek ki, csak megjegyzem, hogy a tárgy leírását különös gonddal végezzük. A rovat szűk terjedelmű. Ennek ellenére igyekezünk tárgyunkat nagyon találóan leírni, mert történetesen ha a számcédula eltűnne a tárgyról, vagy a tárgyon levő számozás tönkremenne, a leltárkönyvben szereplő szűkszavú, de találó leírás alapján megtalálhatjuk a keresett tárgyat. Az összegyűjtött 10—12 tárgy leltározását tanácsos a megszerzésük után a lehető legrövidebb időn belül megejteni, mert a tárgyak adatai még az emlékezetünkben élnek. A tárgyakat mindaddig nem tanácsos a raktárba elhelyezni, míg a számokat véglegesen rá nem írjuk a tárgyra. Kísérleteztem különféle anyagból készült cédulákkal, de nem váltak be. A Vas- és Műanyagipari Szövetkezetben pél-

dául készítettem műanyagból átlátszó cédulákat, azonban idők múltán a tustinta eltűnt róluk. A keménypapír, de még a félkeménypapír is a kilyukasztásnál megtört és később le is esett a tárgyról. Az nagyon nagy gondot okoz a revíziónál. Nagyon nehéz a számnélküli tárgyakat azonosítani, feltétlenül újra kell őket leltározni.

Megoldás a következő: A számokkal ellátott cédulát a tárgyakon kell hagyni, s magát a tárgyat kell szabályosan, az előírásoknak megfelelően megszámozni. Ez pedig úgy történik, hogy Sell-lakkot borszeszben fel kell oldani tejfölsűrűsége. Egy megfelelő szélességű lapos ecsettel (a festőművészek használnak ilyen ecsetet) egyetlen határozott húzással olyan hosszúságú csík húzandó a tárgy megfelelő részén, hogy a számok elférjenek rajta. A Sell-lakk gyorsan szárad. Számozás után ismét áthúzzuk az átlátszó Sell-lakk réteggel. Ha a tárgyakat víz éri, akkor sem tűnik el róluk a leltári szám.

Az orosházi múzeum tárgyainak száma 1977. XII. 31-én:

Régészet	6 682 db
Numizmatika	558
Természettudomány	267
Néprajz	4 859
Képzőművészet	24
Helytörténet	197
Összesen:	12 587 db

A harmadik lépés: a néprajzi leírókartonok készítése. Míg a leltárkönyv a múzeum legfontosabb okmánya, addig a leírókartonok a kutatók legfontosabb dokumentumai, ezért azokat különös gondossággal készítettem. Hogy az orosházi múzeumba kerülők munkáját megkönnyítsem, egy keményfedelű, vonalas füzetbe pontokba foglalva összeállítottam mindazokat a leg-
elemibb szakmai szempontokat, amelyek a leltározáshoz és a leírókartonok készítéséhez szükségesek. Itt csak a leírókartonok legfontosabb tudnivalóit boncolgatom.

A leírókarton teljesen sima (üres) hajlékony kartonlap. Mérete országos szabvány. Szükségesnek vélem a tartalmát pontokba foglalva ismertetni és a tapasztalataimat hozzáfűzni:

1. A tárgy irodalmi neve és idézőjelben a népi neve.
2. A tárgy leírása.

Sorrend: Anyaga, formája, díszítése, különös ismertetőjele. A tárgyat tömören, világosan írjuk le úgy, hogy ha a tárgy leltári száma elveszne, vagy megsemmisülne, a leírás alapján ráismerjünk.

3. A tárgy mérete. A rövidítések és a sorrend alkalmazásában mindig következetesek legyünk.
4. A tárgy rövid élettörténete és használatának leírása. Enélkül a tárgy csak holt anyag. Azért minél részletesebben, minél életszerűbben írjuk

- le. Ez a leírókarton legfontosabb része, mert tapasztalataim alapján külön szempontokat nyújtok a tárgy életéről, használatáról.
5. A leírt tárgyakra vonatkozó adatok a múzeum birtokában.
  6. A leírt tárgyakra vonatkozó irodalom.
Ha az 5. és 6. rovatra nincs adatunk, a szám utáni részt üresen hagyjuk, s ha később lesz adatunk, az üres helyre írjuk.
  7. Kitől és hogyan került a tárgy a múzeumba?
  8. A kartonkészítő neve és a készítés időpontja.

A leírókartonok elkészítésénél vegyük figyelembe azt, hogy a kartonra 1—1 db 6 × 6 cm-es fényképfelvétel is kerül. Ezért az egyik lap bal oldalán s a következő lap jobb oldalán hagyjunk számára helyet. Így a kartonok dobozában jobban helyezkednek el a kartonok. Tapasztalataim alapján célszerű a néprajzi leírókarton 4. pontja kitöltésénél az alábbiakat figyelembe venni:

A néprajzi tárgy megszerzésekor feltétlenül jegyezzük le a tárgy életrajzát, mégpedig minél részletesebben. Ebből azután elkészíthetjük a karton 4. pontját.

- A) a) Kié volt a tárgy először? (születés és halálozás éve, foglalkozás és lakás).
  - b) Ki csinálta és hogyan? (csak röviden).
  - c) Ki vette és hol?
  - d) Ki örökölte? (név, életkor, foglalkozás, lakás).
- B) a) Mire használta?
  - b) Hogyan használta? Ezt egy kissé részletesen. Használatának legtipikusabb részletét fonetikusan írjuk le és tegyük idézőjel közé.
  - c) Hol tartotta, amikor még használta és hol, mikor már nem használta?
  - d) Mire használta tárgyunkat akkor, amikor már nem a rendeltetésére használta?
  - e) Hol tartotta akkor?
  - f) A legvégén a tárgyat hol tartotta?
- C) a) Ki adta be a múzeumba? (név, életkor, foglalkozás és lakás).
  - b) A beadás körülményei: ajándék vagy eladás.
  - c) A beadás időpontja és vételára.
  - d) A tárgy megszerzőjének és a feljegyzések készítőjének neve.

Megjegyzésem: A múzeumokban természetesen a régészeti tárgyakról, festményekről, szobrokról, numizmatikai anyagról stb. is kell leírókartonokat készíteni. Ezeket is csak szakemberek készíthetik. Ezért jómagam az orosházi múzeumban csak a néprajzi tárgyakról készítettem kartonokat.

Sajnos vannak helyek, ahol a gyakorlat az, hogy az adminisztráció készíti a leírókartonokat a leltárkönyv alapján. Ezek azonban nem teljes értékűek.

A negyedik lépés: a megtisztított, beletárolt és leírókartonnal ellátott tárgyak raktárba helyezése. A mi körülményeink nem tették lehetővé, hogy a tárgyainkat klasszikus csoportosításban (gyűjtögetés, vadászat, halászat stb.) helyezzük el raktárainkban. Részben minden tárgykörből nincs is anyagunk, részben a kialakított raktárainkban a tárgyaknak kell igazodniuk azok polcrendszeréhez. Így aztán a kisebb néprajzi tárgyak a múzeum telkén levő raktárunkba, a gazdasági kisszerszámok pedig a padlásunkra kerültek. A nagyobb tárgyakat és bútorokat a Zombai utcai raktárunkba helyeztük el. Mindazonáltal a telkünk lábujában álló raktár két helyiségében sikerült olyan raktárt kialakítanunk, hogy amikor az ELTE Néprajzi Tanszékének hallgatói a környékünkön tanulmányi kiránduláson vesznek részt, sohasem kerülnek el bennünket, a raktárunkat is mindig megtekintik. A csoport vezető tanára sohasem mulasztja el, hogy rámutasson a lényegre: „Íme, vidéken is lehet jól dolgozni, ha . . .”, és az egyetemi hallgatók magukban ki is egészítik.

Az orosházi múzeum kevés képzőművészeti műalkotással rendelkezik. A gyűjtési profilja ugyanis néprajzi és helytörténeti anyag. Békés megye egész területén a képzőművészeti alkotásokat főképpen a Munkácsy Mihály Múzeum gyűjti és tárolja. A képzőművészeti leltárkönyvben mindössze 28 alkotást tartunk nyilván, mégpedig 15 olajfestményt, 2 szobrot és 11 grafikát. A festményeket kivétel nélkül úgy ajándékozták múzeumunknak. Első helyen szerepelnek az orosházi születésű festőművészek: Boldizsár István, Csáki-Maronyák József, Rezes Molnár Lajos és Fáber József. A festmények másik felét a közöletektől kaptuk. Orosháza község ajándékozott meg néhány festménnyel, s a feloszlott Orosházi Kaszinó anyagából is került be hozzánk festmény, özv. Thék Endréné pedig 2 szobor ajándékozásával tisztelt meg bennünket. Városunkban néhány évig működő Alexin Andor grafikustól pedig 11 alkotást vásároltunk. Sajnos, a műalkotások korszerű raktározási lehetőségével nem rendelkezünk. A körülményekhez képest nagyon örülünk annak is, hogy néhány alkotást el tudunk helyezni a kiállítóhelyiségekben, irodában. A raktárhelyiségekbe is került néhány. A palatetős padlásunkra sem tehetjük őket, mert ott nyáron rettenetes hőség uralkodik. Ezért kénytelenek voltunk jegyzék kíséretével néhány olajfestményt a békéscsabai múzeumnak átadni megőrzés és raktározás céljából.

A fényképfelvételek nagyon fontos részei a hagyományos paraszti gazdálkodással kapcsolatos tudományos kutatásaimnak. A közel 4000 fényképfelvétel első darabját 1951 májusában leltároztam be. Most utólag nézegetve is úgy tűnik, hogy nagyon életszerűek, s így nagyon használhatók. Egyetlen olyan felvétel sincs, ahol a munkában szorgoskodó parasztlakó a fényképezőgéphez néztek volna. Úgy gyűjtöttem, figyeltem, fényképeztem, hogy megszoktak, észre se vettek. Csak nagyon kevés képem nem sikerült, de ezeket nem is leltároztam be. Összegezve: felvételeim valóban fontos dokumentumai a hagyományos paraszti gazdálkodásnak.

A negatívok és pozitívek beletárolását olyan fontosnak tartottam, mint a

néprajzi tárgyak bejelentését. A leltárkönyv fontosabb rovatai: A felvétel tárgya vagyis a neve, illetve a munkavégzés tartalma. A felvétel helye részletesen feltüntetve. Azon voltam, hogy a felvételt készítő neve is szerepeljen a leltárkönyvben. Az első oldalon a „Megjegyzés” rovatban tüntettem fel, de azután mindig a „Gyűjtő neve” rovatba írtam. Oroszlánrésze néprajzi felvétel, és csak kevés régészeti képünk van. Majdnem minden felvételt én készítettem. Néha kitűnő amatőr-fényképezők is segítettek, különösen, ha zárt helyen kellett fényképezni. Ott nem tudtam fényképezni, nem tanultam meg, mert mindig a szabadban fényképeztem. Segítőim: Sebők István, ifj. Lampel Miklós, Schiller Jenő, Krausz Imre és Somogyi Márton. A leltárkönyv legutolsó záradéka 1973. évi december hó 31-én kelt. Szövege: „Lezáratott 3741 tételszámmal, 3986 db negatívval és 1 db mozgófilmmel.” Pozitív másolatok is készültek 6 × 6-os méretben. Ezeknek felragasztása a néprajzi kartonokra napjainkban is folyamatban van.

Az 1950-es évek elején a Főhatóságunk erőltette a muzeális tárgyak leltározását, még egységes leltárkönyvvel is ellátott. Ezt mi természetesnek találtuk, és igyekeztünk a tárgyak leltározását becsületesen elvégezni. Amint a nagy munkát befejeztem, láttam, hogy a múzeum birtokában vannak még olyan értékes tárgyak, amelyeket nem leltároztam be. Ezek térképek, fényképek, kéziratok, újságok és legévelt néprajzi gyűjtéseim voltak. Azonban ezek leltározására szolgáló leltárkönyveink nem voltak, sőt, akkor még nem is voltak rendszeresítve. Elhatároztam, hogy egy keményfedelű, vonalas füzetbe ezeket tételenként jegyzékbe foglalom. Könnyebb kezelhetőség érdekében „Tartalomjegyzéket” szerkesztettem. A jegyzék tartalmát időnként összesítettem.

Bemutatom az 1970. év december 31-én készített összesítést, amelyből kiténik, hogy miket foglaltam jegyzékbe, és az adott évig hány tételt jegyeztem fel:

Térképek	27
Letétbe helyezett tárgyak	—
Gyűjtések, feldolgozások	228
Fényképek	95
Reformkorszak és 48-as sajtótermékek	58
1800-as sajtótermék	6
Napilapok	73
Kéziratok	22
Kisipari dokumentumok	2
Összesen:	511

A „Tartalomjegyzék” tételei közül a legfontosabb feltétlenül a „Gyűjtések, feldolgozások jegyzéke”. Ezt később „Adattárnak” kereszteltem el. Ide jegyeztem be minden legévelt néprajzi gyűjtésemet. Ugyanis a gyűjtéseim egy gévelt példányát a Néprajzi Múzeum Ethnológiai Adattárába s egy

példányt az orosházi múzeum Adattárába köteles voltam elhelyezni. Ezért gyűjtéseimet mindig 4 példányban gépeltem le, s így még 2 példánnyal rendelkeztem. Ebből egy példányt a Gyulai Levéltárba helyeztem el. Az Adattárunkban helyeztük el a múzeumunk köré csoportosult kutatók gyűjtéseit és feldolgozásait, továbbá mindazok munkáit, akik a múzeumunkkal kapcsolatban álltak. A többi fejezetekben éveken át történt változásokat nem ismertetem.

A tárgyak, a műalkotások beletárolása után, a térképek, iratok, újságok stb. jegyzékbe foglalása után a könyvek, valamint a folyóiratok leltározása következett. A szakkönyvtárunk döntő többségét természetesen a néprajzi könyvek tették ki. Ezeket lassanként, tervszerűen szereztem be. Minden lényeges néprajzi munka megtalálható, ami a kutatásaim során szükségessé vált. Ugyanis kutatásaimat kizárólag terepen, a Vásárhelyi-pusztán végeztem, s csak a szakmai továbbképzésemhez kellett a néprajzi könyvek. De az alapvető néprajzi szakfolyóiratok is megtalálhatók a könyvtárunkban. Néhány lexikon-sorozat egészíti ki gyűjteményünket. Könyveinket nem leltári számok, tehát nem sorszám szerint helyeztem el, hanem szakonként: néprajz, régészet stb. Volt idő, mikor a könyveket kikölesönöztük, azonban sok esetben gondot okozott a visszaszerzésük. Egyesektől csak hosszú idő múlva kaptam vissza. Szakkönyvtárunk lezárója 1977. december 31-én: 2191 tétel, 66 605 forint értékben. Folyóirataink legnagyobb részét szakfolyóiratok: néprajz, régészet, nyelvészet, történelem. A folyóiratok leltárkönyve 1977. december 31-én: 949 tétel, 33 315 forint értékben.

Amíg a múzeumunk évkönyveket szerkesztett és kiadott, csereviszonyban voltunk sok belföldi múzeummal, intézménnyel, s ezenkívül 100 külföldi cserepartnerünk is volt. Évente sok, szakmailag értékes magyar és külföldi könyvet leltározhattunk be. A magyar csereszakkönyveket megtartottuk, de az 1000-nél is több külföldi könyvet a békéscsabai múzeum könyvtárának ajándékoztam. Részben azért, mert férőhelyhiányban szenvedtünk, s részben azért, mert a Békés megyei múzeumok központja a Munkácsy Múzeum. A különböző nyelvű szakkönyveket a kutatók ott sokkal könnyebben megtalálhatják, mint nálunk.

Igyekeztem a múzeum nyilvántartási munkáit hiba nélkül elvégezni. Ám csak az nem követ el hibákat, aki nem dolgozik. Én is néha-néha tévedtem, nagyrítván valamit nem jól csináltam. Szerencsére ezek csak apró, jelentéktelen dolgok voltak. Örültem, ha a Főhatóságnak gazdasági és muzeológus szakemberei meglátogattak és az esetleges hibákra rámutattak. Mindig tanultam a hibáimból. Így történt ez 1961. november 10-én megtartott pénz- és vagyonkezelési ellenőrzéssel kapcsolatban is. Nyolc apró hibát találtak, s már december 20-án jelentettem a Központi Gazdasági Igazgatóságnak, hogy a hibákat és a hiányosságokat megszüntettem. Most csak a nyilvántartással kapcsolatosakat említem meg. A II. sz. leltárkönyv lapjait nem számoztam meg, és az első oldalról hiányzott a hitelesítő szöveg.

Ugyancsak a leltárkönyvben szereplő darabszámokat oldalanként nem adtam össze, és a végösszeget sem állapítottam meg. Az ellenőrzés után azonnal, könnyűszerrel kiigazítottam őket. Ugyanakkor a fényképleltárkönyv hitelesítő szövegét rávezettem az első oldalra. Úgyszintén az ellenőrzéskor az adattári leltárkönyv első oldaláról is hiányzott ez. Az ellenőrzés után még nagyobb figyelmet szenteltem a nyilvántartási munkák végzésére.

4. Nem mindennapi feladatunk

a) *Kincseletre bukkantunk Csorváson*

A 138/1962-es számú iratunk nem mindennapi, izgalmas eseményről számol be. Csorvás község párttitkára telefonon arról értesített, hogy a község határában kapálás közben nagymennyiségű ezüstpénzt találtak. A pénzt a munkások elhordták. Lóhalálában kimentem a faluba. Csorvástól északnyugatra, a faluhoz közel, a L a d i c s-féle földön, amely most a Vörös Október Termelőszövetkezet tulajdona, a kapások tényleg gazdag kincseletre bukkantak. A lelőhely egy nagy kukoricatábla volt. Az előző héten kapálás közben, ahogy mondták, „egy vékányi” ezüstpénzre bukkantak. Hogy valóban nagymennyiségű pénz került elő, bizonyítja az is, hogy a falut úgyszólván elárasztották pénzzel. Elosztogatták. Öt-hat ember nekem is mutogatott néhányat belőle. A megtalálás után másnap néhány ember ásóval ásni kezdte azt a helyet, ahol a kincsek előkerültek. Egy edényben 3000 darabot találtak. Hogy ismét sok pénzre bukkantak, igazolja az is, hogy már Orosházán is láttam néhányat belőlük. Ismét elosztogatták. A pénzeket megtekintve úgy találtam, hogy azok az 1500—1600-as évekből való magyar és lengyel ezüstpénzek.

A párttitkárral, a tanács titkárával s még másokkal kimentem a helyszínre. A lelőhely környékén egy középkori falu helyét találtam, amelyről a falubeliek már régóta tudtak. A lelőhely közelében dolgozó munkások csapatvezetőjének figyelmét felhívtam arra, hogy a lelőhelyet érintetlenül kell hagyni, ott nem szabad ásni. Megmagyaráztam a munkásoknak a lelet jelentőségét. A falu vezetői és a termelőszövetkezet elnöke vállalta, hogy a Tanácsházára behívják azokat az embereket, akik a kincseket megtalálták és megpróbálják összeszedni. Úgy gondolták, hogy nagyrészüket sikerülni is fog. Én nyomban jelentettem a budapesti Nemzeti Múzeum Adattárának, s levelem másolatát elküldtem a legközelebbi régésznek, Trogmayer Ottónak a szegedi múzeum régészének. 1962. június 22-én kelt levelében Bálint Alajos, a Csongrád megyei Múzeumok igazgatója, középkori régész, bejelentette, hogy szívesen megtekintené ő is a lelőhelyet és környékét, ami meg is történt. Július hó 20-án a Községi Tanács Végrehajtó Bizottságánál ismét megjelentem, hogy a Nemzeti Múzeum 863—08—55/1962. számú értesítése alapján a Községi Tanács által összegyűjtött érmeiket átvegyem. A vezetőség